

REGLUR UM MENNTUN SÝNINGADÓMARA

Gildir frá 1. maí 2016
HUNDARÆKTARFÉLAG ÍSLANDS

Efnisyfirlit

I. Sýningadómaranefnd	2
II. Almennt um sýningadómaranám	2
III. Umsóknarferli og skilyrði fyrir inntöku nýrra dómaranema	2
IV. Verkleð þjálfun dómaranema	3
V. Dómaraefnispróf	3
VI. Verkleð þjálfun dómaraefnis	4
VII. Lokapróf	4
VIII. Reglur fyrir nýja dómara	5
IX. Framhaldsmenntun dómara	5
X. Réttindi til að dæma tegundarhóp	6
XI. Alhliða dómaraaréttindi (allrounder)	6
XII. Viðhald dómaraaréttinda	6

Sýningadómarar gegna mikilvægu hlutverki við verndun og viðhald hundakynja í samræmi við ræktunarmarkmið FCI. Dómar þeirra leiðbeina ræktendum framtíðarkynslóða og þurfa þeir að þekkja vel til ræktunarmarkmiða, ytri og innri eiginleika hundakynja og ástands stofna á lands- og heimsvísu. Með námi sínu og störfum öðlast dómarar yfirgripsmikla þekkingu á einstökum hundakynjum og mikilvægt er að þeir hafi bæði færni og tækifæri til að miðla þekkingu sinni og séu meðvitaðir um ábyrgð sína sem fulltrúar Hundaræktarfélags Íslands.

I. Sýningadómaranefnd

Stjórn HRFÍ skipar sýningadómaranefnd HRFÍ. Þar skulu eiga sæti 3 eða 5 aðilar með langa og víðtæka reynslu af starfi og regluverki HRFÍ eða annarra viðurkenndra hundaræktarféлага. Meirihluti skal hafa (eða hafa haft) sýningadómararéttindi. Sýningadómaranefnd hefur umsjón með menntun sýningadómarara félagsins, samþykkir inntöku dómaranema og mælir með staðfestingu réttinda dómara við stjórn HRFÍ. Nefndin fylgist einnig almennt með störfum sýningadómarara HRFÍ og leiðbeinir eða veitir tital ef þurfa þykir. Ákvarðanir og tillögur sýningadómaranefndar til stjórnar HRFÍ eru trúnaðarmál.

II. Almennt um sýningadómaranám

Dómaranemar bera almennt kostnað af dómaranámi, þar með talið af námskeiðum, dómaranema- og dómaraefnisstörfum, ferðum og upphaldi.

Sýningadómaranefnd HRFÍ getur hvenær sem er stöðvað nám dómaranema/dómaraefnis. Nefndin skal tilkynna viðkomandi um ákvörðun og rökstyðja hana skriflega.

III. Umsóknarferli og skilyrði fyrir inntöku nýrra dómaranema

Áhugasamir félagsmenn í HRFÍ, með lögheimili á Íslandi, geta sótt um að gerast dómaranemar. Ábendingar geta komið frá stjórn HRFÍ og stjórnnum ræktunardeilda, en umsókn skal ávalt undirrituð af umsækjanda. Umsókn skal berast til dómaranefndar HRFÍ og henni skal fylgja ferilskrá þar sem m.a. kemur fram nafn, heimilisfang, aldur, menntun, reynsla af hundahaldi, ræktun, þátttöku og störfum á hundasýningum, svo og öðru starfi innan HRFÍ.

Áður en umsækjandi er samþykktur sem dómaranemi, er gerð krafa um eftirfarandi:

1. Að umsækjandi sé lögráða.
2. Að umsækjandi sé ræktandi með skráð ræktunarnafn og eigi eða hafi átt hunda skráða í ættbók HRFÍ, **eða** að hann hafi náð góðum árangri sem sýnandi hunda í a.m.k. 5 ár, **eða** að hann hafi, á virkan og ábyrgan hátt, unnið með hundum í a.m.k. 5 ár.
3. Að umsækjandi hafi starfað á hundasýningum HRFÍ sem ritari eða hringstjóri á að lágmarki tíu sýningum, þar af a.m.k. fjórum sinnum á alþjóðlegri sýningu.
4. Umsækjandi skal standast skriflegt inntökupróf þar sem prófuð er þekking á:
 - Byggingu (*e. anatomy*), formgerð (*e. morphology*) og hreyfingu hunda
 - Erfðafræði, heilsu og eðli hunda
 - Ræktunarmarkmiðum hundakynja
 - Framkomu dómara, meginreglum og tækni við dóm
 - Sýningareglum HRFÍ, reglum HRFÍ fyrir sýningadómarara og öðrum viðeigandi reglum
 - Sýningareglum FCI, reglum FCI fyrir sýningadómarara og öðrum viðeigandi FCI reglum.
5. Umsækjandi skal metinn af sýningadómaranefnd sem kallar umsækjanda fyrir og spyr út í reynslu, þekkingu, getu hans til að tjá sig í ræðu og riti og aðstæður til að takast á hendur dómaranám. Dómaranefnd getur kallað til sérfræðinga til að aðstoða við prófun og mat á umsækjanda. Mat nefndarinnar er frjálst, en almennt skal við það miðað að matið sé byggt á þekkingu, hæfni og reynslu umsækjanda sbr. ofangreinda liði.

Uppfylli umsækjandi tilgreindar kröfur og sýningadómaranefnd metur hann hæfan, er hann samþykktur sem dómaranemi og verkleg þjálfun getur hafist. Við samþykki er jafnframt ákveðið á hvaða hundakyn dómaranemi lærir á. Sú ákvörðun skal tekin í samráði við dómaranema, en dómaranefnd hefur þó úrslitavald. Miðað skal við að dómaranemi læri á fimm hundakyn. Ef sami FCI staðall gildir fyrir fleiri afbrigði, s.s. mismunandi stærðir/feldgerðir, er við það miðað að nemi læri á öll afbrigðin innan kynsins. Dómaranefnd getur vikið frá þessum viðmiðum.

IV. Verkleg þjálfun dómaranema

Dómaranemi skal kynna sér gaumgæfilega þau hundakyn sem hann lærir á. Auk ritaðs ítarefnis, er nema bent á að leita upplýsinga hjá árangursríkum ræktendum, reyndum dómurum á hundakynin og að sækja námskeið, sýningar og vinnuviðburði hérlendis sem erlendis.

Dómaranemi skal í a.m.k. tvö skipti fyrir hvert hundakyn, fylgja eftir (mismunandi) FCI sýningadómurum í dómhring. Æskilegt er að velja til þess dómara sem hafa mikla reynslu af hundakyninu og eru hæfir til að leiðbeina dómaranema. Dómaranemi skal fá staðfestingu dómaranefndar á fyrirhuguðum nemastörfum.

1. Umsókn um að vera nemi á sýningu HRFÍ

Dómaranemi skal senda umsókn til sýningadómaranefndar og skal hún hafa borist að minnsta kosti tveimur vikum fyrir sýningu. Dómaranefnd fær samþykki hjá viðkomandi dómara og gengur frá viðeigandi gögnum fyrir dómhring. Hringstjóri skal gæta að því að gögn séu rétt útfyllt af dómara og skilað til skrifstofu í lokuðu, innsigliðu umslagi.

2. Umsókn um að vera nemi á deildarsýningu

Dómaranemi skal senda umsókn til stjórnar viðkomandi deildar og til sýningadómaranefndar a.m.k. þremur vikum fyrir sýningu. Dómaranefnd fær samþykki hjá viðkomandi deild og dómara og sendir viðeigandi gögn til deildarinnar, en hringstjóri deildarsýningar skal gæta að því að gögn séu rétt útfyllt af dómara og skilað til skrifstofu í lokuðu, innsigliðu umslagi.

3. Umsókn um að vera nemi á erlendra sýningu

Hyggist dómaranemi sækja um að vera nemi á sýningu erlendis, skal hann fylgja reglum viðkomandi lands um umsókn, eftir því sem við á. Hann skal einnig senda umsókn til sýningadómaranefndar a.m.k. tveimur vikum fyrir brottför. Sýningadómaranefnd tekur til viðeigandi gögn sem dómaranemi skal taka með sér og fá útfyllt hjá viðkomandi dómara. Gæta skal að því að gögnum frá dómara sé skilað til skrifstofu í lokuðu, innsigliðu umslagi.

Sýningadómaranefnd getur hafnað umsókn um nemastörf, t.d. vegna þess að hún barst of seint, álag á viðkomandi dómara er of mikið á sýningu eða dómarinn þykir ekki heppilegur leiðbeinandi af einhverjum ástæðum. Hver dómari má að hámarki vera með tvo dómaranema, einn dómaranema og eitt dómaraefni eða eitt dómaraefni í einu. Maki dómara eða nánasta fjölskylda má ekki vera dómaranemi/-efni í hring hjá viðkomandi dómara.

Dómaranemi skal gæta fyllstu háttvísi í dómhring og forðast að tefja eða trufla störf í hringnum. Dómarinn getur spurt dómaranemann ítarlega til þess að kanna þekkingu hans.

V. Dómaraefnispróf

Þegar dómaranemi hefur, að mati dómaranefndar, lokið fullnægjandi nemastörfum á öll hundakyn sem hann lærir á, tekur hann dómaraefnispróf (aspirantpróf). Dómaraefnispróf skal tekið innan tveggja ára frá samþykki dómaranema.

Sýningadómaranefnd stendur fyrir dómaraefnisprófi þegar það á við. Í dómaraefnisprófi skrifar dómaranemi umsögn um einn hund af hverju hundakyni sem hann lærir á (tvo hunda ef um einungis eitt hundakyn er að ræða) og sem dómaranefnd hefur valið í prófið. Dómaranemi fær 10 mínútur fyrir hverja umsögn. Því næst fer fram munnlegt próf þar sem spurt er út í umsögn, hundakyn og annað er varðar dómgaeslu. Ef niðurstaða prófsins er fullnægjandi, fær

dómaraneminn skriflega tilkynningu um að honum sé heimilt að halda áfram námi sem dómaraefni. Standist hann ekki prófið, tekur sýningadómaranefnd ákvörðun um hvort dómaranemi sé þar með fallinn úr námi eða hvort honum er gefið tækifæri til að endurtaka dómaraefnispróf.

VI. Verklegr þjálfun dómaraefnis

Dómaraefni skal starfa sjálfstætt í hring hjá a.m.k. tveimur dómurum fyrir hvert hundakyn sem hann lærir á og skrifa umsagnir um að lágmarki 40 hunda af hverju kyni. Ef stefnt er að réttindum í mismunandi afbrigðum sama hundakyns, þarf að tryggja að hæfilegur fjöldi sé skoðaður af öllum afbrigðum. Sá fjöldi getur verið allt að 40 í hverju afbrigði. Dómaranefnd setur fram viðmið um fjölda í þessum tilvikum.

Æskilegt er að dómara séu frá Norðurlöndum, eða þekki a.m.k. mjög vel til sýningareglna NKU og uppbyggingu skriflegra umsagna. Þá er æskilegt að dómari sé reynslumikill og hafi sérþekkingu á tegundinni.

Æskilegt er að hvert hundakyn sé ekki tekið oft en einu sinni á Íslandi, enda standa þá líkur til þess að sömu hundar yrðu skoðaðir. Dómaraefni skal velja sýningar í löndum þar sem viðkomandi hundakyn er nokkuð algengt og skráningar þess á sýningar almennt þokkalegar. Umsóknir um dómaraefnisstörf lúta að öðru leyti sömu reglum og umsóknir um dómaranemastörf.

Fari fjöldi skráðra hunda yfir 40, getur dómari ákveðið fyrirfram hvaða 40 hunda dómaraefni skal skrifa umsagnir um. Dómaraefni skal starfa sjálfstætt og án handleiðslu dómara og skal gefa viðkomandi hundum umsögn og einkunn. Umsögnum dómaraefnis skal skila til hringstjóra áður en einkunnir og sætaröðun dómara er tilkynnt í hverjum flokki. Eftir skil dómaraefnis á umsögnum, má dómari spyrja um sætaröðun og ræða við dómaraefni um hundana. Dómaraefni skilar ekki umsögnum um hvolpa.

Dómaraefni má ekki taka með sér glósur eða ræktunarmarkmið inn í dómhring, aðeins skrifblokk og mælistiku.

Dómaraefni skal útvega eigin ritara. Ritarinn má ekki vera dómari eða dómaranemi í viðkomandi tegund, sitja í stjórn HRFÍ eða í sýningadómaranefnd.

Innan 8 daga frá sýningu skulu umsagnir dómaraefnis, með gæðadómi um hundana (í tvíriti), ásamt afriti af umsögnum dómara um sömu hunda, sem og umsögn dómara um dómaraefni, berast til sýningadómaranefndar. Nái dómarrinn ekki að ganga frá gögnum á staðnum og óskar eftir því að fá að taka þau með sér, skal framkvæmdaaðili sjá til þess að aðeins afrit af dómaraefnisumsögnunum séu afhent dómara. Frumrit skulu send dómaranefnd. Dómaraefnið má halda eftir þriðja (aftasta) afritinu af umsögnunum sem fara skal með sem *trúnaðarmál*.

Dómaraefni skal ljúka dómaraefnisstörfum innan tveggja ára frá samþykki hans sem dómaraefnis. Undantekningar skulu almennt ekki veittar nema við sérstakar aðstæður.

VII. Lokapróf

Þegar dómaraefni hefur, að mati dómaranefndar, lokið fullnægjandi dómaraefnisstörfum á hundakyn sem hann lærir á, tekur hann lokapróf. Lokapróf er bæði munnlegt og verklegt próf sem dómaranefnd hefur umsjón með. Í lokaprófi er lagt fyrir dómaraefni að dæma 2-5 hunda af því hundakyni sem prófað er í. Auk þess kannar dómaranefnd ítarlega þekkingu dómaraefnis á eftirfarandi:

- Hvort hann þekki ræktunarmarkmið hundakynsins og hvernig á að nota það

- Hvort hann þekki helstu tegundareinkenni og galla og hvernig á að fara með slíkt í dómi
- Hvort hann kunni að skrifa umsögn
- Hvort hann þekki sögu hundakynsins
- Hvort hann þekki skapgerð / vinnueiginleika / heilsufar og vandamál hundakynsins
- Hvort hann þekki stofnstærð kynsins, bæði á Íslandi og annars staðar
- Hvort hann skilji muninn á milli svipaðra og skyldra hundakynja

Eftir lokapróf í öllum hundakynjum sem dómaraefni lærir á, fær viðkomandi skriflega staðfestingu á því hvort hann hafi staðist eða fallið. Standist hann, mælir dómaranefnd með viðurkenningu hans sem fullgilds dómara á tiltekin hundakyn. Stjórn HRFÍ tekur endanlega ákvörðun um veitingu dómaraéttinda, að fengnum meðmælum dómaranefndar.

VIII. Reglur fyrir nýja dómara

Nýr dómari skal dæma minnst einu sinni á meistarastigs- eða alþjóðlegri sýningu á Íslandi áður en hann getur tekið að sér að dæma á meistarastigs- eða alþjóðlegri sýningu í Danmörku (skv. sérstakri undanþágu FCI) og á meistarasýningum í öðrum löndum. Tvö ár þurfa að líða frá því að dómari fékk réttindi, áður en hann getur tekið að sér að dæma á alþjóðlegri sýningu utan Íslands og Danmerkur. Það er á ábyrgð dómarans sjálfs að gæta að þessum kröfum, að viðlagðri ábyrgð.

IX. Framhaldsmenntun dómara

Dómari getur sótt um til dómaranefndar að læra á fleiri hundakyn þegar hann hefur dæmt a.m.k. einu sinni þau hundakyn sem hann fékk upphaflega réttindi á. Dómaranefnd þarf að samþykkja frekara dómaraám. Við ákvörðun skal m.a. líta til þekkingar, hæfni, reynslu og aðstæðna umsækjanda.

Umsókn skal vera skrifleg og tilgreina m.a. hvaða dómarareynslu viðkomandi hefur, hvaða hundakyn óskað er eftir námi á og hvers vegna. Sýningadómaranefnd getur óskað eftir frekari upplýsingum sem máli kunna að skipta og kallað umsækjanda á sinn fund til að ræða umsóknina. Miða skal við að ekki sé lært á fleiri hundakyn en sjö í einu.

Samþykki dómaranefnd umsókn, skal umsækjandi vera að lágmarki tvisvar sinnum dómaraefni á samtals a.m.k. 40 stálpaða hunda fyrir hvert nýtt kyn sem hann lærir á, á meistarastigs- eða alþjóðlegri sýningu. Ef stefnt er að réttindum í mismunandi afbrigðum sama hundakyns, þarf að tryggja að hæfilegur fjöldi sé skoðaður af öllum afbrigðum. Sá fjöldi getur verið allt að 40 í hverju afbrigði. Dómaranefnd setur fram viðmið um fjölda í þessum tilvikum. Að öðru leyti gilda sömu reglur um verklega þjálfun og gagnvart nýjum dómaraefnum, sbr. IV. grein.

Þegar dómari hefur, að mati dómaranefndar, lokið fullnægjandi nemastörfum á hundakyn sem hann lærir á, tekur hann lokapróf sbr. VII. grein og fær skriflega staðfestingu á því hvort hann hafi staðist það eða fallið. Standist hann prófið, mælir dómaranefnd með viðurkenningu hans sem fullgilds dómara á hundakynið. Stjórn HRFÍ tekur endanlega ákvörðun um veitingu dómaraéttinda, að fengnum meðmælum dómaranefndar.

Ef ómögulegt reynist að finna hund af tilteknu hundakyni til lokaprófs, gildir almennt að dómara geta ekki fengið réttindi á kynið. Undantekningu má gera fyrir reynda dómara, en í þeim tilvikum skal bóklegt og munnlegt próf um kynið vera sérlega ítarlegt. Með reyndum dómara er átt við dómara sem hefur mikla reynslu af dómarastörfum á meistarastigs- og alþjóðlegum sýningum og sem hefur réttindi til að dæma a.m.k. 30 hundakyn (afbrigði innan sama staðals ekki talin með). Lokapróf má taka utan Íslands, í samráði við dómaranefnd.

X. Réttindi til að dæma tegundarhóp

Einungis dómara sem sýna mikla hæfni við dómaraströf og hafa yfirgripsmikla þekkingu og reynslu, fá samþykki dómara nefndar til að læra á tegundahóp. Dómari getur sótt um að fá að læra á fyrsta tegundahóp eftir a.m.k. fjögurra ára dómaraströf á a.m.k. þrjú hundakyn (ekki afbrigði) í hópnum, sem hann hefur dæmt a.m.k. fimm sinnum hvert. Hann skal hafa réttindi til að dæma a.m.k. tíu kyn í hópnum. Í umsókn skal gera ítarlega grein fyrir reynslu af dómaraströfum, námi á hundakyn í tegundarhópnum og annarri reynslu er máli skiptir, auk tungumálakunnáttu.

Nám á fyrsta tegundahóp getur ekki tekið skemmri tíma en tvö ár, en að lágmarki eitt ár fyrir síðari hópa. Dómari þarf að ljúka námi í einum tegundahópi, áður en hann getur hafið nám í þeim næsta. Eftir viðurkenningu á réttindum á fimm tegundahópa, getur dómari lært á fleiri hópa í einu. Það á þó ekki við um tegundahópa nr. 1, 2, 3 og 9.

Til þess að geta öðlast réttindi sem dómari á fyrsta tegundahóp, þarf viðkomandi að hafa réttindi á að minnsta kosti 75% af öllum kynjum hans. Dómari skal að hafa dómara réttindi á fimm fjölmennustu hundakynin í hópnum, miðað við skráningu á sýningar í Danmörku og á Íslandi.

Með réttindum á fleiri tegundahópa lækkar hlutfall þeirra hundakynja sem dómari þarf að hafa réttindi á í samræmi við aukinn fjölda tegundahópa, þó að lágmarki 50%.

Til dæmis:

2. tegundahópur 65%
3. tegundahópur 60%
4. tegundahópur 55%
5. tegundahópur og fleiri 50%

Lokaprófun umsækjanda samanstendur af verklegu og bóklegu prófi. Standist dómari lokapróf, mælir dómara nefnd með því við stjórn HRFÍ að umsækjanda verði veitt réttindi á tegundarhóp.

XI. Alhliða dómara réttindi (allrounder)

Alhliða sýningadómari (allrounder) er einstaklingur sem HRFÍ hefur viðurkennt til að dæma öll kyn allra tegundarhópa á alþjóðlegum FCI sýningum.

Dómari getur fyrst hafið nám sem alhliða dómari, tíu árum eftir að hann var viðurkenndur sem dómari á fyrsta tegundarhóp. Hann þarf að vera dómari á a.m.k. fimm tegundarhópa (a.m.k. einn af þeim verður að vera nr. 1, 2, 3 eða 9) og dómari á algengustu kynin (m.v. skráningu á sýningar í Danmörku) í öðrum tegundarhópum.

XII. Viðhald dómara réttinda

Mælst er til þess að dómari gefi reglulega kost á kost á sér til vinnu við sýningar HRFÍ (allra tegunda).

Sýningadómara nefnd getur hvenær sem er, með fjögurra vikna fyrirvara, kallað dómara með réttindi í endurtöku prófa. Hafi dómari ekki dæmt í fimm ár, skal hann kallaður í verklegt próf til að staðfesta að hann uppfylli enn þær kröfur sem gerðar eru til sýningadómara.

Þar sem reglum þessum sleppir, gilda FCI reglur um sýningadómara frá 31. október 2007 með síðari breytingum.

Samþykkt á fundi stjórnar HRFÍ þann 27. Apríl 2016. Reglurnar taka gildi 1. Maí 2016, en núverandi dómaraefni ljúka námi til fyrstu réttinda skv. eldri reglum.